

ชื่อเรื่อง : การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้วิจัย : นางปิยะพร สัตยภรณ์ ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยเตรียมต้นฉบับ และรักษาการ
ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ปีที่เสร็จ : 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา /ปรับปรุงรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2551 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกระจายตามสัดส่วนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้ง 12 สาขาวิชา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษามศธ. มีความพึงพอใจในด้านรูปเล่มของเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำสาขาวิชาในด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านคุณลักษณะของสีและตัวอักษรระดับมากและในส่วนของแบบฝึกปฏิบัติของสาขาวิชาพบว่านักศึกษามศธ. มีความพึงพอใจต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติของสาขาวิชาระดับปริญญาตรีในด้านต่างๆ ได้แก่ ลักษณะและขนาดของตัวอักษรในแบบฝึกปฏิบัติสาขาวิชา ลักษณะและขนาดของตัวอักษรบนหน้าปก รูปเล่มของแบบฝึกปฏิบัติสาขาวิชาในประเด็นขนาดรูปเล่ม ในระดับมาก เช่นเดียวกัน และ 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบเอกสารการสอน /สื่อสิ่งพิมพ์ประจำสาขาวิชา คือ ควรลดขนาดความหนาของเล่ม ควรแบ่งเอกสารการสอนเป็น 3 เล่ม เนื่องจาก 2 เล่มจะทำให้เอกสารหนาเกินไป และเพื่อความสะดวกในการใช้งาน ควรปรับลดจำนวนเล่มเหลือเพียง 1 เล่ม สำหรับการออกแบบและจัดหน้าเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี ควรออกแบบให้มีความทันสมัยมากขึ้น ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติสาขาวิชา คือ แบบฝึกปฏิบัติบางข้อเฉลยไม่ถูกต้องตรงตามเอกสารการสอน การออกแบบและจัดหน้าแบบฝึกปฏิบัติ ในส่วนของหน้าปกแบบฝึกปฏิบัติควรจะต้องถึงความสัมพันธ์กับสาขาวิชานั้น และหน้าปกควรมีความทนทานมากกว่านี้

การวิจัยเรื่อง “การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษา มสธ. ที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบ สื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา/ปรับปรุงรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2551 ซึ่งมาเข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา มสธ. เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงโดยเป็นเพศชายมากกว่าครึ่งเล็กน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 25.75 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 42.50 และมีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 28.0 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาการจัดการ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขภาพ พยาบาลศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ มนุษยนิเวศศาสตร์ รัฐศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3.2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของ มสธ.

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจต่อรูปแบบเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชาระดับปริญญาตรีของ มสธ. ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านรูปลักษณ์ของเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชา

ในภาพรวม นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการปรากฏว่า นักศึกษามสธ. มีความพึงพอใจขนาดรูปลักษณ์อยู่ในระดับมาก เป็น ลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ความหนาของเอกสารที่นักศึกษามสธ. พึงพอใจอยู่ในระดับมาก และที่นักศึกษามสธ. พึงพอใจเป็นลำดับน้อยสุด ได้แก่ ความคงทนแข็งแรง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

ในภาพรวม นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อ ปรากฏว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจการออกแบบภาพหน้าปก สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาชุดวิชาในระดับมาก เป็น ลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ การจัดวางตำแหน่งข้อความและภาพบนหน้าปกใน ระดับมาก และ น้อยที่สุด ได้แก่ ความคมชัดของภาพประกอบ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3) ด้านคุณลักษณะของสีและตัวอักษร

ในภาพรวม นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อปรากฏว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจในลักษณะและขนาดตัวอักษรบนหน้าปกในระดับมากเป็น ลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ การจัดพิมพ์หน้าปกแบบ 3 สี หรือ 4 สีในระดับมาก และ น้อยที่สุด ได้แก่ สีสันหน้าปก แต่ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปในภาพรวมพบว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจในด้านรูปลักษณ์ของเอกสารการสอนสื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชา ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านคุณลักษณะของสีและตัวอักษรอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมในทุกด้านปรากฏว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติของชุดวิชา

ระดับปริญญาตรี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจต่อรูปแบบของแบบฝึก

ปฏิบัติของชุดวิชาระดับปริญญาตรีในด้านต่างๆ โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจเฉลี่ย รวมต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชาระดับปริญญาตรี มสธ. ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อพบว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจระดับมากใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ลักษณะและขนาดของตัวอักษรในแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ลักษณะและขนาดของตัวอักษรบนหน้าปก รูปลักษณ์ของแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชาในประเด็นขนาดรูปลักษณ์ ตามลำดับ

ส่วนที่นักศึกษามสธ. มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ได้แก่ สีสันหน้าปก คุณภาพของกระดาษที่พิมพ์ และความคงทนแข็งแรงในการเข้าเล่ม ตามลำดับ

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อให้ได้รูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ชุดวิชาที่พึงประสงค์

1) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชาระดับปริญญาตรี

นักศึกษา มสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชาดังนี้ ควรลดขนาดความหนาของเล่มมากที่สุด (ร้อยละ 20.0) รองลงมาเนื้อหามากเกินไป จับใจความยาก ควรมีการจัดทำเป็นสรุปสั้นๆ แต่ละชุดวิชา (ร้อยละ 16) เอกสารมีขนาดเล่มใหญ่เกินไปและมีน้ำหนักรวมไม่สะดวกในการพกพา (ร้อยละ 13.0) ควรเพิ่มความคงทนของเอกสารการสอนให้ใช้งานได้นานกว่านี้ (ร้อยละ 11.0) และเนื้อหาควรให้มีความทันสมัย เช่น บางชุดวิชาจัดพิมพ์ตั้งแต่ปี 2528 ซึ่งตัวบทกฎหมายไม่ตรงกับประมวลที่ได้แก้ไข (ร้อยละ 8.0) ตามลำดับ

2) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบในการแยกเล่มเอกสารการสอนชุดวิชา

นักศึกษา มสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบในการแยกเล่มเอกสารการสอนชุดวิชาในประเด็นควรแบ่งเอกสารการสอนเป็น 3 เล่ม เนื่องจาก 2 เล่มจะทำให้เอกสารหนาเกินไป และควรปรับลดจำนวนเล่มเหลือเพียง 1 เล่มเพื่อความสะดวกในการใช้งาน จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 27.7) รองลงมาคือ ควรแยกเล่มเอกสารการสอนตามกลุ่มเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกันและ เล่ม 1 และ 2 ไม่จำเป็นต้องมีขนาดเท่ากัน ควรลดจำนวนเล่มลงเหลือประมาณ 2 เล่มต่อชุดวิชา และควรรวมแบบประเมินก่อนหลังเรียนไว้ท้ายเอกสารการสอน ในจำนวนเท่ากัน(ร้อยละ 11.1)

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการออกแบบและจัดหน้าเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชาระดับปริญญาตรี

นักศึกษา มสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการออกแบบและจัดหน้าเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำชุดวิชาในระดับปริญญาตรีดังนี้ ควรออกแบบให้มีความทันสมัยมากขึ้น (ร้อยละ 41.2) รองลงมา ควรออกแบบและจัดหน้าเอกสารการสอนให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และมีสีสันทันต่อนักอ่าน (ร้อยละ 23.5) การจัดหน้าควรทำเป็น 1 คอลัมน์ การแบ่งคอลัมน์ในเอกสารควรมีการแบ่งให้เหมือนกันตลอดเล่ม ควรออกแบบเนื้อหาให้อยู่ภายใน 1 เล่ม บางชุดวิชาใช้ตัวพิมพ์แบบติดกันมากเกินไป ไม่มีการแบ่งคอลัมน์ทำให้อ่านได้ยาก ควรมีรูปลักษณะเอกสารที่ดึงดูดใจในการอ่านมากกว่านี้ ควรออกแบบหน้าปกของชุดวิชาให้น่าสนใจ ในจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 5.9) ตามลำดับ

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา

นักศึกษามสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชาในประเด็นแบบฝึกปฏิบัติบางข้อเฉลยไม่ถูกต้องตรงตามเอกสารการสอน (ร้อยละ 19.1) ควรปรับปรุงคุณภาพของกระดาษ ไม่ควรใช้กระดาษบางเกินไป และหน้าปกควรเป็นกระดาษที่มีความหนาต่างจากกระดาษภายในเล่ม จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 17.0) ควรเพิ่มจำนวนข้อแบบฝึกปฏิบัติให้มากกว่านี้ (ร้อยละ 10.6) และควรปรับปรุงให้มีความคงทน (ร้อยละ 6.4) ตามลำดับ

5) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการออกแบบและจัดหน้าแบบฝึกปฏิบัติ

นักศึกษามสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการออกแบบและจัดหน้าแบบฝึกปฏิบัติในประเด็น หน้าปกของแบบฝึกปฏิบัติควรจะต้องถึงความสัมพันธ์กับชุดวิชานั้น และหน้าปกควรมีความทนทานกว่านี้ (ร้อยละ 30.0) และทุกชุดวิชาควรออกแบบอย่างชุดวิชาไทยศึกษา จะดีมาก ควรออกแบบจัดหน้าแบบฝึกปฏิบัติให้ดูดีและมีแนวคำถามให้มากกว่านี้ รูปแบบการออกแบบควรเน้นความแข็งแรงคงทน แบบฝึกปฏิบัติควรออกแบบให้อยู่ต่อท้ายเอกสารการสอน ควรกำหนดจำนวนคำตอบที่ต้องการให้ชัดเจน ควรปรับปรุงรูปแบบให้มีหน้าตาดูดี เพื่อกระตุ้นการอ่าน จำนวนที่เท่ากัน (ร้อยละ 10.0)

6) ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับรูปแบบเอกสารการสอนที่ดีในความคิดเห็นของนักศึกษามสธ.

นักศึกษามสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับรูปแบบเอกสารการสอนที่ดีในความคิดเห็นของนักศึกษามสธ. ในประเด็นเอกสารการสอนควรมีเนื้อหากระชับ ขนาดของรูปเล่มไม่ต้องใหญ่มาก (ร้อยละ 14.5) รองลงมาคือ การเข้าเล่มของรูปแบบเอกสารการสอนควรมีความแข็งแรงคงทนและรูปเล่มควรมีขนาดมาตรฐาน A4 พกพาสะดวก ง่ายต่อการอ่านในจำนวนที่เท่ากัน (ร้อยละ 10.9) และรูปแบบและเนื้อหาควรต้องมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ (ร้อยละ 9.1) ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษา มสธ. ที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” ผู้วิจัยจะอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบ สื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจในด้านรูปแบบของเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำสาขาวิชา ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านคุณลักษณะของสีและตัวอักษรอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมในทุกด้านปรากฏว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติของชุดวิชาระดับปริญญาตรีในด้านต่างๆ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อพบว่า นักศึกษา มสธ. มีความพึงพอใจใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ลักษณะและขนาดของตัวอักษรในแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ลักษณะและขนาดของตัวอักษรบนหน้าปก รูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ในประเด็นขนาดรูปเล่ม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทนา ทองประยูร (2537: 15) ที่กล่าวว่า การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เป็นศิลปะการเตรียมรูปแบบสิ่งพิมพ์ก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดความงามและประโยชน์ใช้สอยตรงตามวัตถุประสงค์ และยังเป็น การเพิ่มความหมาย ความน่าสนใจ ความสวยงามและความรู้สึกนึกคิด ไปยังกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินการดังกล่าวทำได้โดยการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งพิมพ์อัน ได้แก่ ตัวอักษร ภาพและอื่นๆ ลงบนพื้นที่ว่างอย่างสร้างสรรค์สวยงาม สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการใช้งานสิ่งพิมพ์นั้นๆ

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา /ปรับปรุงรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา มสธ. ได้ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำสาขาวิชา คือ ควรลดขนาดความหนาของเล่มมากที่สุด ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบในการแยกเล่มเอกสาร การสอนชุดวิชา คือ ควรแบ่งเอกสารการสอนเป็น 3 เล่ม เนื่องจาก 2 เล่มจะทำให้เอกสารหนาเกินไป และควรปรับลดจำนวนเล่มเหลือเพียง 1 เล่ม เพื่อความสะดวกในการใช้งาน ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการออกแบบและจัดหน้าเอกสารการสอน/สื่อสิ่งพิมพ์ประจำสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี คือ ควรออกแบบให้มีความทันสมัยมากขึ้น

ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติวิชาพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติวิชา คือ แบบฝึกปฏิบัติบางข้อเฉลยไม่ถูกต้องตรงตามเอกสารการสอน ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการออกแบบและจัดหน้า แบบฝึกปฏิบัติ คือ หน้าปกของแบบฝึกปฏิบัติควรจะสื่อถึงความสัมพันธ์กับวิชานั้น และหน้าปกควรมีความทนทานกว่านี้ และ ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับรูปแบบเอกสารการสอนที่ดีในความคิดเห็นของนักศึกษา มสธ . คือ เอกสารการสอนควรมีเนื้อหากระชับ ขนาดของรูปเล่มไม่ ต้องใหญ่ มาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิสาชล จันทศิริ (2546) ที่กล่าวว่า การออกแบบและจัดหน้าสิ่งพิมพ์ เป็นการเตรียมรูปแบบของสิ่งพิมพ์ก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยตรงตามวัตถุประสงค์การใช้งานมากที่สุด และประชัน วัลลิโก (2539: 76) ที่กล่าวว่า การออกแบบ ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการผลิตสิ่งพิมพ์ เนื่องจากสิ่งพิมพ์แต่ละชิ้นออกมาจะมีความน่าสนใจ น่าจับต้อง และที่สำคัญที่สุดคือ น่าอ่านหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การออกแบบที่ดี ซึ่งเริ่มแต่การออกแบบหน้าปก รูปเล่ม แบบตัวอักษร ตลอดจนการตกแต่งสิ่งพิมพ์นั้น ผู้ออกแบบสิ่งพิมพ์จึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะออกแบบ โดยต้องรู้จักผสมผสานความสามารถทางศิลปะ และหลักเกณฑ์ของการออกแบบอย่างเหมาะสม เพื่อให้การออกแบบสิ่งพิมพ์นั้น บังเกิดประสิทธิผลตามที่ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ต้องการ

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ของ มสธ. ได้ดังนี้

- 1) ควรลดขนาดความหนาของเอกสารการสอนและขนาดรูปเล่มไม่ต้องใหญ่ มาก
- 2) ควรแบ่งเอกสารการสอนเป็น 3 เล่ม เนื่องจาก 2 เล่มจะทำให้เอกสารการสอนหนาเกินไป
- 3) เพื่อความสะดวกในการใช้งาน ควรปรับลดจำนวนเล่มเหลือเพียง 1 เล่ม
- 4) หน้าปกของแบบฝึกปฏิบัติควรจะสื่อถึงความสัมพันธ์กับวิชานั้น
- 5) หน้าปกควรออกแบบให้มีความแข็งแรงทนทานมากกว่านี้
- 6) เอกสารการสอนควรมีเนื้อหากระชับ และมีความทันสมัย